

SZERTÁR rovat

tanácsok pedagógusok számára

Túri Anna

Tanulási zavarok

Tanulási zavarnak nevezzük, ha átlagos iskolai körülmények között a kortársak képességeihez viszonyítva jelentős nehézségeket tapasztal a gyermek írás, olvasás vagy számolás területén, és ennek hátterében nem igazolható más érzékszervi, neurológiai vagy pszichés probléma. A pedagógusok között jól ismert jelenségről van szó, hiszen a fejlődési eltérések közül ezek fordulnak elő a leggyakrabban: szinte nincs olyan osztály, ahol ne találkozhatnánk egy-egy érintett gyermekkel.

Fontos hangsúlyozni, hogy a probléma gyökere nem a gyermekek intellektuális képességeiben, akaraterejében vagy motivációjában keresendő, sokkal inkább bizonyos kognitív részfolyamatok átlagos működéstől való eltéréseiben, hiányosságaiban. A nehézségek nem feltétlenül az új képesség elsajátításának kezdetén jelentkeznek, sokszor a tananyag nehezedésével, a gyermek kompenzációs eszköztárának kimerülésekor bukkannak a felszínre. Habár a korai felismerés és fejlesztés nagyon fontos, a túl korai diagnózis sem helyes. Adekvát oktatásban való részvételt megelőzően, vagyis óvodáskorban a diagnózis felesleges címkét jelenthet, de az első két osztályt is érdemes megvárni, hiszen a gyermekek mozgásos- és érzékelési folyamatainak fejlődése és ezek összehangolódása rengeteget fejlődhet éppen ebben az időszakban (akár spontán, akár egy kis segítséggel).

Emellett az is igaz, hogy sokszor már a korai időszakban megmutatkoznak bizonyos területeken elmaradások, amelyek előrejelezhetik a későbbi tanulási nehézségeket. Az ezeket kimutató feladatok ismerete minden pedagógusnak hasznos lehet, többségük tornaóra vagy tantermi közös játék keretei között könnyen elvégezhető, és nagyon informatív a gyermekek egyedi képességprofilját tekintve.

A téma elismert hazai kutatója, Gyarmathy Éva a következő területek figyelemmel kísérését javasolja minden első osztályosokkal foglalkozó tanítónak:

„Testséma

- *Mozgásutánzás (karemelés, lábemelés, fejkörzés, csuklókörzés, lábfejkörzés, cicahát-kutyahát, törökülés).*
- *Mutasson a kérdezett testrészre a gyerek (fej, kéz, láb, szem, orr, fül, nyak, homlok, ál, csukló, könyök, hónalj, váll, térd, boka, ujjak megnevezése).*
- *Mutassa meg a testrészeket társán, játék mackón.*

Lateralitás

- *Ujj- és karkeresztelés - a domináns ujj, illetve kéz van felül.*
- *Gyufaszedés időre egy kézzel - a domináns kézzel többet tud gyűjteni.*
- *Villanykapcsoló, kilincs használata - a domináns kezét használja.*
- *Tárgyak átvétele - a domináns kezét használja.*

Térorientáció

- *Utasítás szerint különböző téri irányokban mozog a gyerek (előre, hátra, jobbra, balra, fel, le).*
- *Utasítás szerint környezeti tárgyakkal való viszonylatban is elvégzi a mozgásokat (elé, mögé, fölé, alá, tőle jobbra, illetve balra, valamik közé, valamin túl).*
- *A fenti téri relációkat tárgyakkal is meg tudja valósítani.*
- *A fenti relációkat meg tudja nevezni (pl. a tábla a falon a szekrénytől balra van).*

Koncentrációs képesség

- *Féllábon állás idejét mérjük nyitott majd csukott szemmel (egy percnél nem kell tovább állnia).*
- *Szavakat vagy számokat mondunk, és egy adott szónál vagy számnál jeleznie kell.*
- *Nagybetűs mesekönyvben megmutatjuk például az "s" betűket ("kígyóbetűket"), és megkérjük, hogy nézze végig az oldalt, és keresse ki az "s" betűket.*

Finommozgás

- *Gyöngyöt fűz, és mérjük tíz szem felfűzésének időtartamát.*
- *Egyre szűkebb csíkok között kell a gyerekeknek ceruzájával végigmennie (3, 2, 1, 0,5 cm).*
- *Rajzoljon karikat, négyzetet, szék, embert (ez utóbbi a testséma szintjéről is sokat mondhat).*

Ritmuserzők

- *Egyszerű ritmusokat tapsolunk, amelyeket a gyermek megismétel (tá-tá-ti-ti-ti, ti-ti-tá-tá-tá stb.).*

Artikuláció

- *Kevéssé ismert, hosszú szavakat kell a gyermeknek megismételnie (pl. találékonyság, irgalmatlan, megszelidíthetetlen, társaságkedvelő, rezonancia).*

Sorbarendezés

- *Mozgássor megisméltése.*
- *Számsort mondunk lassan, és a gyermek ugyanolyan sorrendben megismélti.*
- *Képsorozatot kell megjegyeznie.”*

A szerző teljes cikke a tünetekről, megelőzésről és terápiáról itt olvasható:

<https://ofi.oh.gov.hu/tudastar/tanulasi-zavarok-090617?fbclid=IwAR0cwb95pWT9a6pw8TVoejIX5A502BA5S2aKMcG9IQuxv--xFZ34we7IE7Y#2>

Vadaskert Alapítvány
Vadaskert Gyermekpszichiátriai Kórház és Szakambulancia
www.vadaskert.hu
www.vadaskertem.hu

Kérjük, adója 1%-ával támogassa a Vadaskert Alapítvány működését!
Adószámunk: 19007191-1-41